

ból megmaradt. Még a délelőtt folyamán vettük hátizsákjainkat, és folytattuk az utat a következő faluba, Kakandába. A hátizsák, a hőség és a meredek dombok kifárasztottak. A faluba érkezve jól esett leülni egy narancsfa árnyékában. Estig böven jutott idő az imádkozásra meg az alváásra is. Megvártam, míg a falu lakói éhségüket lukuval csillapították. Először a tyúkok foglaltak helyet a fejem fölött a narancsfán. Utána gyülekeztek körülöttem a falu lakói, hogy esti misével vegyünk pontot a napra. A fiatalok még táncolt egy kicsit a tam-tam tüzes ütemére, aztán ők is elcsendesedtek.

Szept. 12. Valamikor egy tanárom kérdezte Esztergomban: „Tudják kérem, hogy a gyógyszerárak cégtábláján miért látható gyakran egy kígyó? Nem. Hát azért, mivel ott a gyógyszerek a betegeket kígyó gyítják.” Ezt juttatta eszembe a mai nap. Engem is kigyógyíthatott volna az a kígyó, amelyet reggelire fogyasztottam. De nem gyógyított ki. Egyre erősebben kezdett fájni a derekam. Talán túl hosszú ideig ültem Kiseletiben az Inzia hűsítő vizében. Néha össze kellett szorítanom a fogaimat, de befejtem a misét, és megkereszteltem néhány csecsemőt.

Jókor jött ez a kis derékfájás, hiszen központi állomáshelyem, Kalenge már nincs messze. Minden lépés nehéz volt, de egy nap múlva két bot segítségével szerencsésen központi állomáshelyemre jutottam. A falu főnöke egy hangszeren, kimbendén játszott, amikor üdvözöltem. Lába alatt leopárdbőr terpeszkedett. A házamban hűsleges macskám, a zuhanyozó alatt pedig egy magányos skorpió várakozott rám.

Pálinkás István SVD

NGILEKIRO, EGY EURÓPÁBAN MŰKÖDŐ AFRIKAI MISSIONÁRIUS HATODIK JELENTÉSE PÜSPÖKÉNEK

Ausztria, 2101. január elsején

Kedves Püspök Testvér!

„Afrikai falunk” igazán gyönyörű lett, köszönöm Neked. Éppen annyi családot, gyereket és nagymamát küldtél, amennyi szükséges. És igen jól is érzik itt magukat. Ha a tér alatt nem robogna el minden öt percben egy földalatti, azt hihetnék, otthon vagyunk. Szép kunyhók, szavannafű, kerek falutér, műhelyek, fogadószoba a látogatóknak és óvoda, ahol Kuki nagymama már hűsz fehér gyerekeknek mond mesét. No meg persze a templom, ahol minden nap imádkozva és táncolva tartjuk istentiszteletünket. Csak a pálmákat kell november végén megint visszavinni a melegházba. Kint mégis csak hideg van.

Vártam, hogy kíváncsiságuk és szenzációéhségük majd hozzánk húzza az embereket, ez is volt a titkos vágyam, hogy lássák, milyen vidáman élünk, és egyszer talán föltegyék maguknak a kérdést: milyen erő mozgatja ezeket a feketéket, sőt talán maguk is megkívánják ennek az örömmek a megízlelését. De hogy ennyien jöjjenek, azt mégsem vártam. Már első nap valóságban megharagták a falut, és csaknem összetiporták az asszonyokat meg a gyerekeket. Három napra be kellett csuknunk, és mindent rendbehozunk. A gondnok persze előre figyelmeztetett, hogy köteleket kellene kifeszíteni, mint Schönbrunnban. „Mit gondol — mondta —, milyen állapotban lenne ma Ferenc József ágya kötélkorlát nélkül? Még jobb lenne vizesárok.” Rémület fogott el. „Nem vagyunk ragadozó állatok!” „Ti nem — felelte —, de a publikum.” Úgy látszik, ismeri honfitársait.

De én nem akarok válaszfalat, hogy beszélhessenek egymással, kérdezhessenek. Minden kunyhóban van egy helyiség, amelyben látogatókat lehet fogadni, megvendégelni. Ennélfogva ellenőrzőkarttyák bevezetésében egyeztünk ki, és most mindenki nyugodtan maradhat, ameddig akar. Otthon a legrafináltabb elektronikusan beállítható ülőbútoraik vannak, de nálunk órákig elülnek a kemény földön. „Néger törökülésben” — mondják magukról, és örülnek. Furcsa teremtések!

Megvallom, az elején nagyon félttem, és mindig föltettem magamnak a kérdést: nem üt-e majd ki az anyagiasság ragálya a mieinken is? Lesz-e elég ereje hitüknek, hogy felolvasszák és fölmelegítsék itt a megfagyott életet? Vagy hagyják, hogy elkápráztassák őket a civilizáció kincsei? Most már nem félek. A 20. században, amikor a konzumnak még volt valamelyes emberi arca, amikor még nem volt minden olyan végsőkig szabályozott és embertelen —, akkor talán még fennállt volna ez a veszély. De most már csak szánalmat éreznek ezek iránt a sápadt, érzelmet alig ismerő látogatók iránt, akik minden természetes megnyilvánulásnál tágra nyitják a szemüket, mintha valami világcsodát látnának: amikor anyáink szoptatják a gyerekeket vagy imádkoznak velük, amikor este kiülünk a térre és beszélgetünk, ahelyett, hogy a televízióba bámulnánk. Vagy amikor fiatal fafaragónk a nagymamájával törődik, akinek csöppög a nyála, enni ad neki, letörli a száját, míg csak boldogan vigyorogni nem kezd, — ahelyett, hogy lerázná a nyakáról és elküldené valahová. A legjobban persze akkor csodálkoznak, amikor az istentiszteletünket látják. Bármilyen dölyfösek, bármennyire felsőbbrendűnek tartják is magukat, ilyenkor olyannak látom őket, mint éhes gyerekeket egy kolbással teli kirakat előtt.

A piacon aztán, amikor kéziszőtteseink, fazekaink, ezüstitárgyaink között turkálnak, megint olyanok, mint rendesen. Minél többet akarnak mohón megszerzeni, pedig a lelkük mélyén rég tudják, hogy hamarosan semmit sem fog már jelenteni nekik. Úgy látszik, ebben már nagy a tapasztalatuk. Az egyik lány a mieink közül egyszer ezt mondta: „Szeretném beleszólni minden szeretetemet és örömömet abba, amit csinálok. Hadd legyenek vidámabbak, mikor a színeket látják. Akkor majd Isten után is kérdezősködni fognak. Azt hiszem, az ember csak akkor kérdez Isten után, ha boldog vagy boldogtalan. Ezek a nagy érzések tőle származnak belénk, mint az ő képmásaiba, ismerik őt és keresik őt. De ezek az emberek, akiknek, mint mondják, „semmi bajuk”, akiknek kényelmetlen és félelmetes fájdalom és öröm, akik olyan eltompultak és laposak lettek, mint egy lepényhal, ezek nem érezhetik meg az Istent sem. Mégis talán legalább egy kis örömet éreznek, ha beszövöm ide, és az jó lenne kezdetnek.”

Nagyon boldog vagyok az emberekkel, akiket küldtél, püspök testvér.

Probléma természetesen még akad elég a falunkkal. Itt van mindjárt a gondnokunk. Nem képes megérteni, ha valamelyik kézművesünk azt mondja: mára eleget dolgoztam, most énekelni akarok. Különbérrel próbálja becsalizni, mert a kereslet változatlanul nagy, és ha ez sem használ, majd megbolondul. „Ti szerény idioták!” — ordítja ilyenkor.

De a többiek is gyakran sok problémát okoznak. Akármennyire is megcsodálnak mindent, mint ami idegen és egzotikus a számukra, mindig akadnak olyanok — különösen a néprajzilag műveltek között —, akik jobban akarják tudni, milyen nálunk odahaza az élet, mint mi magunk. Egyesek például hiányolják az amuletteket és bálványszobrokat, meg a wuduceremóniákat, mert azt mondják, Afrikában nincs kereszténység ilyen pogány maradványok nélkül. Mások meg túl tisztának találják a kunyhóinkat. Ez nem igazi, mondják, túl kevésse festői. Legalábbis egy kis kecsketrágyának kellene heverni az ajtó előtt. Ebben az esetben még meg is tettem volna az akaratukat, tekintettel a gondnokunkra, akinek „az ügyfél a király”, viszont a testvéreink vonakodnak. Ez bűdös, — mondták. A gondnok tehát szagtalan utánzatokat csináltatott ezekből a „gázszendvicsekből”, ahogy hívja őket. Egy darabig jól is ment a dolog. De mióta látogatóink gyerekei fölfedezték, hogy ezek az utánzatok kiválóan alkalmasak a golyózásra, naponta igen sok eltűnik. A gondnok most azon gondolkodik, hogy tojásalakúra készítteti őket.

Vannak azonban másfajta epizódok is. Jött egy hölgy valami hivataltól — gondozónőnek nevezi magát —, és szemrehányásokat tett az ezüstművesünknek, amért hét gyereke van, és a feleségét késő éjjelig hagyja dolgozni. Mit szól ehhez a háziasszonyok szakszervezete? A felesége nevetett, hogy ő egyáltalán nincs ebben a szakszervezetben. Ez még jobban felháborította a hölgyet. „Akkor egyáltalán nem is szabad dolgoznia!” — kiáltotta. „És ki eteti a gyerekeket, ki foltozza meg a ruhát?” — kérdezte az asszony. A hölgy most kutyaszoritóba jutott, mert állami óvodáik és bölcsődéik mind zsúfoltak. De mindjárt valami más nehezményezni valója akadt. Gyereketetés és ruhafoltozás közben az asszony egyáltalán nem tudja kifejleszteni a személyiségét. Hogy áll az emancipációjával? — kérdezte tőle. „Az uram szeret” — mondta az ezüstművesné. Ebből aztán a hölgy egy szót sem értett, és azt kérdezte, mennyi háziasszonyi fizetést kap tőle. Ezt meg a mi asszonyunk nem tudta felfogni. „Fizetést? De hiszen úgyis ideadja, amit keres — mondta. — Honnan vegyen hát még külön fizetést? Én sem fizetek öneki, ha megfoltozza a cipőmet, mert ő könnyebben át tudja szúrni a szívós bőrön a tűt, mint én. Örömet teszi, hiszen értem csinálja. És én örömet dolgozom a gyerekeimért meg érte.” Hát erre vége szakadt a hölgy türelmének. Parancsolóan felkiáltott: az ilyesminek nem szabad örömet szereznie, hiszen ő elnyomott, és ez rabszolgamunka. És egyáltalában a mi falunk és ezek a nézetek tiszta visszaesés a középkorba. Ezzel eltűnt. Az ezüstműves felesége szomorúan nézett utána. „Ha ilyen sokat kell számolni, hogy miért mit kapunk — mondta —, hogy lehesen boldog az ember!”

De szép dolgokról is tudósíthatlak. Itt-ott már fölmerül egy-egy fehér arc a templomban, és különösen az ifjúság érdeklődik a táncaink iránt. Amikor a fafaragó nagymamája a faluháza felé tartva megbotlott egy fagyökérben, egy fehér kéz fogta föl. Úgy megijesztette a segítő készségnek ez a szokatlan gesztusa, hogy nyomban újból megbotlott. Egy nap egy férfi is jött hozzám az-

zal, hogy boldog, mert a gyereke nálunk lehet az óvodában. Az asszonynak oda kellett adnia a gyereket, mert a hivatása megerőltető, és ő, az ura örül ennek, mert amúgyis csak teher volt. De egy darabig figyelt bennünket, és most szeretne olyan családi életet élni a gyerekekkel és a feleségével, mint mi. Persze először csak próbaképpen, vasárnaponként egy-két óra hosszát, hogy lássa, lehetséges-e ilyesmi egyáltalán az ő társadalmába tartozó embernek. Nagyon boldog voltam.

De a legnagyobb öröm ma reggel ért. Egy ember kikérdezett, miféle férfi függ az íróasztalom fölött a kereszten. És amikor beszéltem az életéről, figyelmesen hallgatott sokáig. Hogy a „sokáig” szó jelentőségét fölmérhessük, tudni kell, hogy az itteniek — ez statisztikailag kimutatott adat — átlag 8—19 percig tudnak odafigyelni, azután gyorsan ellandak az érdeklődésük. Ezért a hangjátékaik, riportjaik és tévédarabjaik sem hosszabbak soha 13 percnél: ez az elítélőműsor. Tehát hihetetlen rekord Krisztus javára, hogy az ember több, mint háromnegyed órán át figyelt. És ki tudja, meddig hallgatott volna még, ha be nem táncol Wambutti testvér, Alleluját énekelve és a hasát kopogtatva, hogy valami szépet hozzon hírül. Már megint hízott három kilót, ami komoly gondot okoz nekem. Látogatóink gyerekei előszeretettel adnak neki enni, mert olyankor úgy sugárzik, mint az egyenlítői nap.

Mára elég. Azt hiszem, Isten áldása van rajtunk és munkánkon, és ez nagyon boldoggá tesz.

Testvéred Krisztusban

Ngilekiro

U. i. Majdnem elfelejtettem Wambutti testvér örömhírét: néhány kiemelkedő személyiség megalapította és hivatalos listába vétette „Az afrikai falu barátainak egyesületét”, azzal a céllal, hogy biztosítsa a falu létét, nehogy egy szép napon egyszerűen megszűnjék. Tehát akarják, hogy itt legyünk, és ez már, legalábbis reméljük, többet jelent, mint a puszta cirkuszi mutatvány vonzóerejét. Nyilvánvalóan jelentünk nekik valamit, akarják, hogy része legyünk az életüknek — mi, és rajtunk keresztül Krisztus. Mint a gyerek, örülnek, ha mi örülünk valami szívességüknek. Azt hiszem, lassan kezdem felfogni a legnagyobb titkot, amely a Biblia elején áll: Isten a maga képmására teremtette az embert, és ezért egyetlen ember, egyetlen társadalom sem lehet olyan nyomorult, olyan rothadt, olyan megmerevedett, hogy ez a hasonlóság valahol még meg ne lássék.

Még valamit: Német, holland és norvég hivatalos helyek fordultak hozzánk, hogy náluk is állítsunk fel ilyen „afrikai falut”. A norvégek műpálmákkal kérik, a németek „luxuskivitelben”. Már megkérdeztem, hogy értik ezt.

Kurt Benesch (Alle Welt)